

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om vandløb i vandområdeplanerne

Danmarks Naturfredningsforening fremsender en række generelle hørings svar til vandområdeplanen 2015-2021:

- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne – retningslinjer 2015-21, forhold til N2000 planer
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om vandløb i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om søer i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne - spildevand, havbrug
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om kystvande i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om grundvand i vandområdeplanerne

Samtidigt har foreningen opfordret til og støttet sine lokale afdelinger i at indsende bemærkninger og ændringsforslag til de helt konkrete indsatser, som er foreslået i vandområdeplanen.

Dette hørings svar omhandler vandløb

Sammendrag

Naturstyrelsens udspil til vandløbsindsats i vandområdeplanerne (2. generation vandplaner) er dybt foruroligende – både hvad angår indsatsernes omfang og angående hvilke vandløb der omfattes.

Vandområdeplanerne sætter nu kun miljømål for 25% af de danske vandløb (18.900 km). De resterende 56.000 km mindre vandløb har Naturstyrelsen administrativt skrevet ud af vandområdeplanerne ved at fjerne de hidtidige retningslinjer, som gav dem et fælles mål om god økologisk tilstand.

Disse retningslinjer må ubetinget genindføres i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer, §8.

Der er så afgjort ikke belæg i vandrammedirektivet og dets guidelines for at skrive 75 % af vandløbene ud af vandrammedirektivets beskyttelse ved ikke at lade dem indgå i vandforekomster. Det følger af at vandrammedirektivet jo omfatter alt vand. Og det følger af at 75 % af landets vandløb klart udgør størstedelen af hele kontaktfladen

mellem dyrkningsarealer og vandmiljøet og hermed afgjort ikke kan siges at være uden betydning for indfrielse af vandrammedirektivets formål.

Uden miljømæssige krav til vandløbskvaliteten i vandområdeplanerne efterlades langt størstedelen af de mange mindre vandløb uden miljøkrav og for dem bliver det herefter kun afvandingshensyn, der skal varetages vha vandløbsloven. De kan rørlægges, udrettes, uddybes, grødeslås for uden miljømål beskytter vandløbsloven ganske enkelt ikke.

Ligeledes er det helt uklart hvad kommunernes afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven uden miljømål skal holdes op imod, når der gives tilladelser der berører disse mange km små vandløb.

Med den foreslåede vandområdeplans indsatser er konklusionen at 1/3 af de omfattede vandløb i bedste fald vil opfylde miljømålet i 2021. Regnes de bortdømte 56.000 km vandløb med bliver tallet i stedet målopfyldelse i 1/10 af de danske vandløb. Med kun én 6-årig planperiode tilbage (fra 2021-2027) til at opnå målopfyldelse taler ambitionsniveauet helt for sig selv.

Der skal rykkes helt anderledes hurtigt og konsekvent hvis vandløbsmålene for Danmark skal være opfyldt i 2027.

Herudover har DN specifikke bemærkninger til en række forhold – videnshuller, blødbundsvandløb, vandplanteindeks, revision af miljømål, byvandløb, vedligeholdelse.

Hvilke vandløb

Basisanalysen 2005 til 1. generation vandplaner omfattede 27.800 km vandløb med specifik målsætning ud af de ca. 75.000 km vandløb i Danmark. Nemlig de målsatte vandløb i amternes regionplaner + rørlagte strækninger nedstrøms disse + vandløb i N2000 områder, hvis de indgik i udpegningsgrundlaget.

I 1. vandplanproces blev det oprindelige antal km vandløb imidlertid beskåret fra 27.800 km til ca 22.000 km, primært som følge af en "harmonisering af afgrænsningen". Nogle amter havde nemlig målsat mange flere små vandløb end andre – nu blev det harmoniseret efter laveste fællesnævner.

Til forberedelse af 2. generation vandplaner havde Naturstyrelsen i 2013 nedsat Vandløbsforum med 5 vandløbsarbejdsgrupper, hvori også DN deltog. I kommissoriet for Vandløbsforums gr. 1 stod:

"Frem mod næste planperiode skal der tilvejebringes et bedre grundlag for prioritering af vandløbsindsatsen gennem en vurdering af de danske vandløbs naturværdi. Målet er, at udpegningen af de specifikt målsatte vandløb i næste vandplanperiode sker på et ensartet grundlag og ud fra objektive og transparente naturfaglige kriterier. Arbejdsgrup-

pen skal medvirke til at skabe grundlag for den politiske stillingtagen til prioriteringen."

Fokus skulle være på vandløbenes naturværdi og de valgte kriterier blev fornuftigt nok typologi (størrelse), fald, slyngning og DVFI (smådyrs-index). Ved at skrue på størrelsesværdierne for fald og slyngningsgrad kan man imidlertid få større eller mindre dele af de 28.000 km vandløb, som der findes digitaliserede data for, med som vandløb med det ønskede mål for naturpotentiale.

Desværre valgte regeringen igen forringelsens vej – nemlig en kombination af fald og slyngningsgrad, der betyder at kun 19.000 km vandløb vil blive omfattet af specifikke målsætninger i 2. generation vandplaner mod 1. generations 22.000 km. Og for de nu ekstra udtagne 3000 km vandløb fjernede man så også med tilbagevirkende kraft samtlige de indsatser, der var foreslået i 1. generations planer.

DN konkluderede i sit høringssvar til den 8 ugers supplerende høring af 1. generation vandplaner frem 26. august 2014 at

" Med dette fravalg af vandområder med målsætning og kendt status markeres det hidtidige lavpunkt i statens ambitionsniveau for vandmiljøet i flere årtier. Eneste begrundelse givet er således "en ny afgrænsning".

Status er nemlig at ud af 75.000 km vandløb er 18.900 km vandløb foreslået omfattet af 2. generation vandplaner (vandområdeplanerne) med specifikke målsætninger. 56.000 km vandløb = 75% af alle danske vandløb omfattes altså ikke af specifikke målsætninger.

Hvad betyder det?

Hyrdebrev til kommunerne underløber vandrammedirektivets rækkevidde

Naturstyrelsen har den 13. marts 2015 sendt et hyrdebrev til kommunerne under overskriften "Orientering om vandplanlægningens beskyttelse af vandforekomster og andet vand".

Heri konstateres indledningsvist at

"Alt vand, dvs vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, er således omfattet af vandrammedirektivets formål."

Resten af hyrdebrevet går imidlertid ud på at fastslå, at vandområder der ikke er defineret som "vandforekomster" samtidig er vurderet at være uden betydning for indfrielse af direktivets formål.

Naturstyrelsen skriver:

"Det er således – i overensstemmelse med vandrammedirektivet – for vandforekomsterne, der skal fastlægges konkrete miljømål og fornødne indsatser med henblik på

at nå miljømålene, og det er vandforekomsternes tilstand, der ikke må forringes. Konkrete miljømål og indsatser fastlægges i vandplanerne”

”Det betyder, at retningslinjerne ikke i sig selv gælder det overfladevand og grundvand, der ikke er afgrænset som vandforekomster, men retningslinjerne skal i forhold til dette vand administreres således, at forringelse af tilstanden for vandforekomster forebygges, og det bør sikres, at der ikke meddeles tilladelser, der måtte være til hinder for opnåelse af god tilstand i vandforekomster.”

De retningslinjer, der henvises til, findes i 1.vandplans kapitel 1.4 og de har bindende virkning overfor myndigheders fysiske planlægning og administration. Retningslinje 1 og 3 siger:

- 1) Forringelse af den nuværende tilstand af såvel overfladevand som grundvand skal forebygges.
- 2) –
- 3) Tilstanden i vandløb, søer, grundvandsforekomster og kystvande skal leve op til de fastlagte miljømål, som de fremgår af WebGIS. Vandområder, der ikke fremgår af Web-GIS, administreres efter miljølovgivningen i øvrigt. Det bør således sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for at **disse områder** opnår god tilstand...

Disse områder kan i sammenhængen alene forstås som de vandområder, der ikke fremgår af WebGIS. Det gælder både pga anvendelsen af ordet ”områder” og ikke ”forekomster”, og pga henvisningen til at disse områder skal opnå god tilstand og ikke de ”fastlagte miljømål, som de fremgår af WebGIS”.

Den tolkning af retningslinjen understøttes også af, at alt vand er omfattet af vandrammedirektivet, og er i øvrigt en videreførelse af retningslinjer fra regionplanerne/landsplandirektivet, idet næsten samtlige regionplaner havde retningslinjer eller bemærkninger, der drejede sig om ”ikke-målsatte” vandløb og søer, dvs som ikke var vist på regionplanernes målsætningskort. Formuleringerne kunne være forskellige. B-målsætning/ krav til faunaklasse/målsætning som målsat vandløb af samme type.

Endelig understøttes tolkningen af retningslinje 34 for mindre søer, som endnu klarere gentager forpligtelsen for vand, der ikke er omfattet af specifik målsætning:

34) Mindre søer, der ikke indgår specifikt i vandplanen, reguleres gennem sektor-lovgivningen (naturbeskyttelseslov, vandløbslov, miljøbeskyttelseslov mm.). For alle søer gælder det, at de skal opnå god økologisk tilstand. Det gælder dog ikke for regnvandsbassiner, spulefelter og lignende tekniske anlæg. Ved risiko for manglende mållopfyldelse vil der typisk være behov for at nedbringe tilførslen af næringsstoffer. Ud over indsats over for bl.a. spildevand og regnbetingede udledninger kan der være behov for at reducere tilførsel af næringsstoffer fra omgivende arealer

Når Naturstyrelsen således hævder, at retningslinjerne ikke i sig selv gælder det overfladevand og grundvand, der ikke er afgrænset som vandforekomster, så er der tale

om en voldsom ændring af vandplanernes dækning og beskyttelsesrækkevidde. Naturstyrelsen har med dette fortolkningsmæssige snuptag ændret retningslinjens betydning, så kun specifikt målsatte vandforekomster fremover skal beskyttes af vandplanerne, mens alt andet vand alene skal administreres for at understøtte det mål. "Alt andet vand" skal ikke beskyttes i sig selv.

Hermed har Naturstyrelsen altså administrativt "skrevet" 56.000 km vandløb (og langt over 100.000 mindre søer) ud af vandområdeplanerne.

I strid med vandrammedirektivet

Det afgørende punkt for Naturstyrelsen er at alle disse km vandløb ikke indgår i en vandforekomst. Men er det overhovedet i overensstemmelse med vandrammedirektivet, når de ikke gør det?

EU-Kommissionens implementeringsrapport fra 2012 -

http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/3rd_report/CWD-2012-379_EN-Vol1.pdf - p. 60 siger i overensstemmelse med CIS guidance document no. 2:

"The WFD protects all waters independently of their size, but for operational purposes it defines a water body as a 'discrete and significant' element of water. The water body is the scale at which status is assessed. The thresholds given in Annex II for System A typology have been used as a possibility for differentiating water bodies but this approach should not exclude smaller water bodies from the protection of the Directive. Member States have flexibility to decide not to designate very small water bodies where, due to the large number of water bodies in a RBD, this would result in a high administrative burden. Instead, Member States can aggregate these small water bodies into groups or include them as part of a larger contiguous water body of the same surface water category and of the same type."

Vandrammedirektivet og dets guidelines giver således ikke mulighed for at udelukke små vandløb fra direktivets beskyttelse, men af praktiske og herunder ikke mindst monitoringsmæssige grunde kan man i stedet samle dem i grupper eller lade dem indgå som del af en større sammenhængende vandforekomst.

I Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2015-2021 skriver Naturstyrelsen:

"I regi af "Common Implementation Strategy" (CIS) har Europa Kommissionen udgivet en række vejledninger og tekniske rapporter (Guidance Documents), der beskriver mulige metodiske tilgange til specifikke aktiviteter i vandplanlægningen. Det er hensigten, at vejledningerne kan tilpasses forholdene i de respektive medlemslande."

Med brug af ord som "mulige" og "hensigten at vejledningerne kan tilpasses forholdene" er der tale om en betydelig nedtoning/udvanding af hvad CIS Guidelines skal ses som. Det er der ikke belæg for i EU Kommissionens praksis. CIS Guidelines er et stærkt fælles vedtaget implementeringsredskab, tiltrådt af alle medlemslandenes

vanddirektører. De giver nok rum for nogle nationale tilpasninger, men ikke svækkelser i forhold til de temmelig absolutte kriterier for især hvilke vandforekomster, der er omfattet og for brug af undtagelser og tilhørende valide begrundelser

Der er så afgjort ikke belæg i vandrammedirektivet og dets guidelines for at skrive 75 % af vandløbene ud af vandrammedirektivets beskyttelse ved ikke at lade dem indgå i vandforekomster. Det følger også af at vandrammedirektivet jo omfatter alt vand.

Og det følger af at 75% af landets vandløb klart udgør størstedelen af hele kontaktfladen mellem dyrkningsarealer og vandmiljøet og hermed afgjort ikke kan siges at være uden betydning for indfrielse af vandrammedirektivets formål.

Vandrammedirektivets artikel 4(9) fordrer et beskyttelsesniveau, der er mindst ligeså højt som det gældende efter den tidligere fællesskabslovgivning.

Den gennemgåede skrumpningsproces for vandløb omfattet af vandområdeplanen har betydet, at af de mange km vandløb, der i amternes regionplaner var omfattet af fiskevandsmålsætninger (A og B), har en stor del (6.000 km ud af 20.879 km iflg. Tidsskrift for Miljø, Marts 2015, 27) ikke fået et tilsvarende højt miljømål (høj eller god, maksimalt eller godt potentiale) og hermed ringere beskyttelse.

Dette kan ligeledes kun ses som direktivstridigt.

Hyrdebrevet udhuler også vandløbsloven

En vidtrækkende konsekvens af at Naturstyrelsen har omfortolket den bindende retningslinje 3) er, at de 56.000 km umålsatte vandløb ikke længere beskyttes gennem vandløbslovens §1, stk 2:

§ 1. *Ved denne lov tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand.*

Stk. 2. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.

For uden miljømæssige krav til vandløbskvaliteten i vandområdeplanerne efterlades langt størstedelen af de mange små vandløb uden miljøkrav og for dem er det hermed kun afvandingshensyn, der skal varetages vha vandløbsloven.

”Hvis der ingen beskyttelsesinteresser fremgår hverken direkte eller forudsætningsvis af anden lovgivning, må det som udgangspunkt antages, at afvandingshensynet vil være styrende ved fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter vandløbsloven, jf. lovens §1.”

Hermed bliver baggrunden for Naturstyrelsens omfortolkning og fjernelse af beskyttelsen for de 56.000 km vandløb så også ganske tydelig – der er tale om et totalt knæfald for afvandingsinteresserne og landbruget i vandløbslovens fremtidige administration. Fremover kan de 56.000 km vandløb nemlig uhindret fysisk behandles alene ud

fra afvandingsinteressernes ønsker – rørlægges, udrettes, uddybes, grødeslås. Her hjælper hverken naturbeskyttelsesloven eller miljøbeskyttelsesloven – den første beskytter kun (de 28.000 km) mod tilstandsændringer, som ikke er en del af den almindelige vedligeholdelse og den anden beskæftiger sig ikke med fysiske forhold, kun vandkvalitet.

Vi kan derfor forvente et stormløb i retning af nye vandløbsregulativer, som skal udvide den "almindelige vedligeholdelse" i naturbeskyttede vandløb og generelt fjerne miljøhensynene i alle de øvrige småvandløb, som ikke længere har miljøkrav tilknyttet.

Ligeledes er det helt uklart hvad kommunernes afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven og naturbeskyttelsesloven uden miljømål skal holdes op imod, når der gives tilladelser, der berører disse mange små vandløb. Ifølge de loves bestemmelser er det kun forringelser i nuværende tilstand, der eventuelt kan gives tilladelse/dispensation til, da de ikke kan anvendes til sikre en forbedring af vandområdets nuværende tilstand uden der eksisterer en målsætning.

Konsekvenser for vandløbene

Det vil miljømæssigt være en kæmpefejl at skære de små vandløb ud af vandområdeplanerne og efterlade dem uden miljømål, beskyttelse og overvågning.

For det første kræver det danske vandmiljø begrænsning i udledningerne af kvælstof og fosfor og pesticider og okker og sand, og det er oppe i de små vandløbsender at kontaktfladen mellem det dyrkede land og vandmiljøet er allerstørst i omfang og derfor heroppe tabene primært skal begrænses. Uden miljømål bliver der ikke fastlagt indsats heroppe.

Hertil kommer at det også er heroppe, der er store klimamæssige sidegevinster at hente – det er nemlig især her vandet kosteffektivt kan tilbageholdes længst muligt for at undgå oversvømmelser længere nede ved store nedbørshændelser.

Vandløb skal derfor ses som en helhed fra udspring til udløb. DN er modstander af at lade størrelse (oplands-, vandløbs- eller vandførings-) være afgørende for vandløbsindsatsen. I stedet må en faglig vurdering af vandløbets potentiale lægges til grund.

Konkret giver det prioriteringsmæssigt mening først at fokusere på de ca 28.000 km specifikt målsatte vandløb for hvilke der var et betydeligt vidensniveau, men de resterende 56.000 km mindre vandløb skal løbende inddrages i en faglig vurdering. De har et betydeligt naturpotentiale, som imidlertid kun er delvist kendt og belyst, idet Vandløbsforums kriterier for naturværdi alene blev anvendt på de 28.000 km vandløb, som der fandtes digitaliserede data for (amternes målsatte vandløb). De resterende 56.000 km vandløbs potentiale er derfor aldrig blevet vurderet ligesom deres tilstand i det store hele er ukendt. Her er mange km, hvor der er eller kan opnås god og høj vandløbskvalitet for små midler.

Der er også mange af grøfterne som ikke kan nå de bedste vandløbskvaliteter i og med at de ikke er/kan blive levesteder for det fine insekt- og fiskeliv. Men det fraskri-

ver dem ikke naturværdi. Nogle af de sommerudtørrende vandløb har et højt specialiseret dyreliv, andre vandløb er nærmest langstrakte damme med det liv der hører til her. Grøfterne er væsentlige opvækststeder for ål eksempelvis og der er betydelige naturværdier knyttet til småvandløbene/grøfterne og deres bredarealer – de udgør grønne korridorer med vild flora og insektliv og med skjul for fugle og store som små dyr.

Vandløbsindsatsernes omfang

I forslaget til vandområdeplaner 2015-2021 er indsatserne overfor vandløb

- Restaureringstiltag på ca 1.800 km vandløb
- Fjernelse af ca 220 spærringer
- Etablering af ca 40 okkeranlæg

Hertil kommer 50 mio afsat til opkøb af små gamle dambrug.

De 3 pinde har været behandlet i de Vandråd, som i 2014 har indsendt deres forslag til kommunerne. De har ved hjælp af en økonomisk ramme og et virkemiddelkatalog skullet foreslå "konkrete indsatser med henblik på at sikre fuld målopfyldelse i de enkelte vandområder". Det koster 696 mio kr i perioden 2015-21 og forventes at forbedre tilstanden i op til 3.700 km vandløb.

Men hvad er vandløbs-udfordringen?

Udgangspunktet for vandområdeplanen er at af de ca 19.000 km vandløb, der målsættes specifikt i vandområdeplanen, vil kun 32% med rimelig sikkerhed opfylde målet om god eller bedre tilstand i 2021. 68% svarende til 13.700 km vil med sikkerhed ikke nå målet.

Vandområdeplanen foreslår så forbedringer i 3.700 km vandløb (men om de fører til målopfyldelse vides ikke – det gør de med ret stor sikkerhed ikke pga krav til vandplanter, se nedenfor).

Hermed resterer 10.000 km vandløb uden målopfyldelse – 53% - og nu er der kun én enkelt planperiode 2021-27 tilbage til at indhente efterslæbet.

Hertil kommer så de 56.000 km vandløb, som vandområdeplanen vil dømme helt ude. Så på trods af at langt hovedparten af de vandløb, der har dårligst tilstand, er defineret ude af planerne, så mangler stadig indsatser, der bringer over halvdelen af de bedste i mål.

Ydermere har staten afskåret sig selv fra at anvende virkemidlet "ændret vandløbsvedligeholdelse" (herunder mindre grødeskæring) i de 2 første planperioder. Det er ellers et af de bedst dokumenterede og billigste virkemidler, men blev forbudt med tilbagevirkende kraft ved Vækstplan for Fødevarer, april 2014. Mindre grødeskæring er imidlertid afgørende for opnåelse af god økologisk tilstand for vandløbenes vandplanter, som nu er ét af flere biologiske elementer, som vandløbene skal vurderes efter.

Af de 2.900 km vandløb, som man overhovedet har vurderet vandplanter i, opfylder kun 1.000 km god tilstand for vandplanter. 2 ud af 3 km vandløb gør altså ikke. Holder de tal for alle 19.000 km vandløb vil 12.500 km vandløb i 2021 ikke nå god økologisk tilstand alene som følge af at de dumper på vandplante-kvalitet. Andre km kan naturligvis dumpe af andre grunde.

Konklusionen er at med den foreslåede vandområdeplan vil 1/3 af de omfattede vandløb i bedste fald opfylde miljømålet i 2021. Regnes de bortdømte 56.000 km vandløb med bliver tallet i stedet målopfyldelse i 1/10 af de danske vandløb. Med kun én 6-årig planperiode tilbage til at opnå målopfyldelse taler ambitionsniveauet helt for sig selv.

Der skal rykkes helt anderledes hurtigt og konsekvent hvis vandløbsmålene for Danmark skal være opfyldt i 2027.

Blødbundsvandløb skal dokumenteres

I 1. generation vandplaner udtog man naturlige blødbundsvandløb som en særlig vandløbstype for hvilken DVFI ikke var gældende og som derfor ikke kunne bedømmes med dette kriterium.

Det er ikke acceptabelt at denne vandløbstype endnu ikke er dokumenteret som faktisk type med særlige relevante karakteristika og tilhørende vurderingskriterier for tilstand.

Vandplanteindeks også for små vandløb

Vandplanteindeks DVPI anføres ikke at kunne anvendes i type 1 vandløb (de små vandløb). Eftersom type 1 vandløb udgør langt den største del af de danske vandløb og i størrelsesordenen halvdelen af de i vandområdeplanen specifikt målsatte vandløb, er det ikke en holdbar situation eller i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav om brug af biologiske kvalitetselementer i vandløbsbedømmelsen.

Der skal derfor hurtigst udvikles et DVPI, som dækker også type 1 vandløb.

Stor mangel på viden

Det fremgår af basisanalysen s. 29, at det kun er 15% af de omfattede 18.900 km vandløb, som er tilstandsbedømt ud fra makrofytter (vandplanter) og kun 42% ud fra fisk. Hertil kommer at 12% har helt ukendt tilstand. Det betyder samlet set at vurderingsgrundlaget for vandløbenes tilstand er alt for tyndt.

Det skal af vandområdeplanen klart fremgå, hvorledes staten allernærest sikrer, at alle omfattede vandløb kan tilstandsvurderes ud fra alle de af direktivet krævede biologiske elementer.

En konsekvens af at nogle vandløb ikke kan vurderes ud fra de nødvendige elementer må nemlig være, at de ikke kan vurderes som værende i god tilstand uanset hvad de

øvrige elementer viser. Det er en konsekvens af vandrammedirektivets one out – all out – bestemmelse, som jo ikke giver mening, hvis man kan "vælge/prioritere" ingenting at vide om nogle elementer.

Principielt og jf VRD kan det ikke accepteres at bruge undtagelser pga af manglende viden **om tilstand** for en vandforekomst uden at der samtidigt sikres at viden tilvejebringes til næste plan-runde.

Principielt og jf VRD kan det ikke accepteres at manglende viden om nødvendig **indsats** for en vandforekomst i næste plan-periode igen anvendes som begrundelse for ikke at foretage målrettet indsats – den går kun én gang! Den viden skal indhentes nu.

Ændret vandløbsvedligeholdelse et must

Staten har afskåret sig selv fra at anvende virkemidlet ændret vandløbsvedligeholdelse (herunder mindre grødeskæring) i de 2 første planperioder. Det er ellers et af de bedst dokumenterede og billigste virkemidler til forbedring af de fysiske forhold, men blev forbudt med tilbagevirkende kraft ved Vækstplan for Fødevarer, april 2014.

Mindre grødeskæring er imidlertid også helt afgørende for opnåelse af god økologisk tilstand for vandløbenes vandplanter, som nu er ét af flere biologiske elementer, som vandløbene skal vurderes efter. Hvis ikke vandplanterne opnår god økologisk status kan vandløbet ikke opfylde sit miljømål – uanset hvad de øvrige biologiske elementer viser.

Bedre vandløb i byerne

I mange byområder er store vandløbsstrækninger "inddraget" som en del af det spildevandstekniske system og lagt i cement. De bør "vandløbsgøres" igen i så vidt muligt omfang og bidrage til bynaturen og indgå i byernes kommende klimaindsats.

Revision af miljømål

DN savner formulering af at man i forbindelse med revision af miljømål skal lægge opfyldelsen af vandløbenes faktiske potentiale til grund og ikke lade sig nøje med opnåelse af det først satte mål. Eksempelvis vil masser af vandløb kunne nå høj tilstand ved en minimums ekstra indsats fra god tilstand – det potentiale skal udfoldes, idet det giver maksimal biodiversitet for en ringe indsats. I direktiv-terminologi: Målsættes i forhold til deres reference og ikke nuværende tilstand.

DN savner også en formulering af, at hvor kommunerne har eller får kendskab til vandløb, som i dag er uden miljømål, men med væsentligt naturpotentiale, skal disse ligeledes kunne optages i vandområdeplanen med henblik på særskilt fremtidig indsats. Det er især de øvre vandløbsender der skal have en sådan faglig vurdering og alle de, der ved spildevandsfjernelse, okkerindsats eller andet kan opnå målkvalitet skal have indsats.

§ 11. *Forringelse af tilstanden af alle overfladevandområder og alle grundvandsforekomster skal forebygges.*

Stk. 2. Ved enhver midlertidigt forringelse af vandforekomstens tilstand, som skyldes omstændigheder af naturlig art eller omstændigheder som følge af ulykke, skal yderligere forringelse af tilstanden forebygges, og den oprindelige tilstand skal så vidt muligt genetableres.

Stk. 3. Der må ikke ske en øget direkte eller indirekte forurening af overfladevand, medmindre foranstaltninger til gennemførelse af dette vil medføre en øget forurening af miljøet som helhed. Forøgelse af forureningen af havet uden for vanddistrikterne skal så vidt muligt undgås.

§ 12. *Senest den 22. december 2015 skal alt overfladevand og grundvand have opnået en god tilstand, jf. dog §§ 15-20.*

Stk. 2. Ved god tilstand for overfladevand forstås den tilstand, et overfladevandområde har nået, når det både har god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Ved god tilstand for grundvand forstås den tilstand, en grundvandsforekomst har nået, når den både har god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.